

נשמתא דאורייתא

הורים וילדים לומדים חסידות בצורת

ערב שבת קדש פרשת חקת (ובחול פרשת קרח), ב' תמוז תשע"ז - שנת הקהל יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

הדרך להתקשרות - ואתה תצוה

המאמר האחרון, לעת עתה, שזכינו שהרבי יגיה ויחלק אותו בידי הקדושות לקהל החסידים הוא מאמר דבור המתחיל "ואתה תצוה", המדבר על הקשר המיוחד בין נשיא הדור לאנשי הדור. במהלך השבת נלמד כמה נקודות מרכזיות במאמר.

נקדה ראשונה (ללמוד כליל שבת) - ואתה תצוה:

למה זוקא אתה?

אבא/אמא: לגבי הדלקת המנורה במשכן ובבית המקדש, השם אומר למשה רבנו: "ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליה שמן זית זך, כתיבת למאור, להעלות נר תמיד".

יש כאן שאלה מעניינת:

בדרך כלל כתוב: "וידבר ה' אל משה לאמר: צו את בני ישראל, דיבר אל בני ישראל וכדומה - כשאנו קוראים פסוקים אלו בתורה, אנו מבינים שהצווי הוא מהשם ואלו משה הוא רק השליח להעביר את הצווי לבני ישראל.

בפסוק שלנו, לעמת זאת, לא כתוב "וידבר ה' אל משה" אלא רק "ואתה תצוה את בני ישראל" - משמע כאלו שמשה לא רק מעביר את הצווי על הדלקת המנורה לבני ישראל, אלא שהוא עצמו מצוה אותם על כך. מדוע זה מנסח כך?

צוה וחבור

ילד/ילדה: הרבי מביא על כך את הסבר הרבי הרי"צ [במאמר מיוחד אותו הוא אמר בפורים-קטן בשנת תרפ"ז, תוך שהוא קורא למסור את הנפש על קיום התורה והמצוות כנגד מזמות הקומוניסטים. דבריו בהתעודות זו הובילו, בין היתר, למאסרו ולגזרות המיתה והגלות שהושטו עליו ומהם הוא נגאל בימים ג, יב-יג תמוז]. - שהבטוי "תצוה" הוא לא רק מלשון 'צווי', אלא גם מלשון 'צוה' - ביחוד.

בעצם יש קשר בין שני הפרושים 'צווי' ו'צוה'. מה גורם שהאדם יהיה בקשר, בחבור - בצוה ובגיחוד עם הקדוש ברוך הוא? הרי האדם הוא כה קטן והבורא הוא כה גדול! בשביל זה נתן לנו השם את המצוות. כשאנו מקיימים את הצווי והרצון שלו, אנו זוכים להתחבר ולהיות עמו בצוה.

לזכות כל ילדי אנ"ש בארץ ובעולם לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נחשב בימיו, הנה מזה עצמו אי ער אינגאנצן צוטרייטלט (=הוא נתון כלו בשברון ובמצב של) 'כתית'.

רק אותך בעצמך

ילד/ילדה: "וידוע מה שכתב הצמח-צדק שהיה נשמע ממורנו ורבנו נשמתי עדן (אדמו"ר הגון). בתרגום: איני רוצה כלום. איני רוצה בגן עדן ובעולם הבא שלה. אני רוצה רק אותך בעצמך!"

ועל ידי שהיה נשמע לשון זה מאדמו"ר הגון... נתן הכוח לכל אחד ואחד מישראל שעקר רצונו יהיה גלוי העצמות, ועד כדי כך, שששאינו מאיר גלוי זה... הוא במצב דכתיבת, ומבקש ג' פעמים בכל יום (או יותר) ותחזיקה עיניו בשוהב לציין ברחמים, שאז יהיה גלוי אלקות ועד לגלוי העצמות.

וזהו כתיבת למאור, שעל ידי הענין דכתיבת מזה שנמצאים בגלות - מגיעים ל(ה)מאור, כי זה שהרצון הכל אחד מישראל הוא גלוי אלקות ועד שזה נוגע לעצם מציאותו [שלכן הוא נשבר ונדכא (כתיבת) מזה שבזמן הגלות לא-יש גלוי אלקות] הוא מצד עצם הנשמה, מאור שבנשמה, שהתקשרותה באלקות היא התקשרות עצמית".

באור הפסוק

אבא/אמא: לסכום, נבאר את הפסוק מתחלתו ועד סופו:

"ואתה - משה רבנו, תצוה - תחבר ותקשר, את בני ישראל - עם הקדוש ברוך הוא, ויקחו אליה שמן זית זך - על ידי שמשה מחבר את בני ישראל הוא זוכה לתוספת אור וגלוי נעלה יותר, כתיבת למאור" - לפי הפרוש הראשון שלמדנו, כשבני ישראל נמצאים במצב של 'כתית' - גזרות וכדומה, אז מתגלה אצלם ה'מאור' וכוח המסירות נפש. לפי הפרוש השני, עצם היותם של בני ישראל בגלות גורם להם להיות במצב של 'כתית'. ועל ידי זה מתגלה אצלם ה'מאור', עצם הנשמה.

נר תמיד

ילד/ילדה: "להעלות נר תמיד... מערב עד בקר לפני ה'" - יש נר שדולק רק בשעת 'ערב'. כששוקב בחוץ, הוא מתעורר במסירות נפש, כמו בפרוש הראשון. אף יש 'נר תמיד' שבוער תמיד, גם כשבחוץ יש אור ולכאורה הכל טוב, עדין הוא בוער במסירות נפש, בגלל שהוא עדין בגלות ובכרצונו להתאחד עם השם, כמו בפרוש השני.

לפי הפרוש השני יש גם באור חדש במלים "ויקחו אליה". משה מגלה בישראל את כוח האמונה עד למסירות נפש, והם לוקחים את זה קדימה גם למצבים 'רגילים' ומגלים גם בהם את כוח המסירות נפש שירשו ממשה שבכל דור.

(מעובד ע"פ מאמר ד"ה ואתה תצוה, קונטרס פורים קטן תשנ"ב)

שאלות הבנה על חלקי המאמר:

- מה המלים "ואתה תצוה" מלמדות אותנו על התפקיד של משה רבנו?
- מי ממשיך את תפקידו של משה רבנו?
- פענחו לפי זה את ראשי התבות של המלה "רבי"!
- מהם שני הפרושים של "הרועה הנאמן"?
- מתי יותר קל להתעורר במסירות נפש, כשקל או כשקשה לעם ישראל?
- מה הפרוש הראשון של "כתית למאור" ומהו הפרוש השני?

כשנים עשר חדשים לאחר מכן, מתוך מסירות נפש - אז קבלנו הוכחה שבאמת האמונה נחקקה בתוכם.

המבחן הראשון

אבא/אמא: אבל יש רמה גבוהה עוד יותר מזה. הרי הפסוק "קיימו וקבלו היהודים עליהם" מדבר אחרי שכבר היה "ונהפך הוא". אחרי שהתרחש הנס ועם ישראל נצל. וכפי שמפרש רש"י שמאהבת השם שהתעוררה בעקבות הנס, היהודים 'קבלו על עצמם' את התורה מחדש.

כפי שלמדנו קדם, לעתים הכוח העצום של המסירות נפש, נחלש כשחוזרים לשגרה. כשהכל טוב לכאורה. אם כן, היו לעם ישראל שני מבחנים: מבחן אחד ארך שהתחיל במתן תורה ונמשך עד גזרת המן. במבחן הזה בני ישראל קבלו ציון 100%... הם היו מוכנים למסור את נפשם על קדוש השם! סימן שהם באמת קבלו את התורה. שבאמת האמונה נכנסה בתוכם והפכה להיות חלק מהם.

מאה, פעם שניה

ילד/ילדה: המבחן השני התחיל אחרי הנס: זהו. אין גזרה. עם ישראל נצח את אויביו. את המן ועשרת בניו תלו על העץ. בית המן נתן לאסתר המלכה ולמרדכי היהודי. תכף עם ישראל גם מקבל רשות להמשיך לבנות את בית המקדש השני. יכול להיות שעכשו ההתלהבות תתפוגג.

אבל לא! עם ישראל קבל מאה גם במבחן השני. גם אחרי הנס, כשכבר חלפה לה הגזרה, הם "קבלו עליהם" והמשיכו לקיים תורה ומצוות באותה התלהבות ובאותו כוח של מסירות נפש.

מה מציק

אבא/אמא: מה עדין היה חסר לעם ישראל באותה תקופה? מה בכל זאת 'הציק' להם וגרם להם להמשיך באותו להט של מסירות נפש? כלשון הגמרא: "אפתי עבדי אחשוורוש אנו". עצם היותם בגלות, היא זו שגרמה לעם להמשיך ולהתעורר, להמשיך ולעמד במסירות נפש.

אם כן, רוח הדברים במאמר היא, שגם בדורנו יש להמשיך ולעמד בכוח של מסירות נפש. באותו כוח והתמסרות שחסידיים עשו בדור הקודם למען הפצת התורה והמצוות תחת השלטון הקומוניסטי, עלינו להמשיך ולפעל גם כעת. נכון, יותר טוב לנו. אבל עדין חסר לנו. אנחנו עדין נמצאים בגלות. רצוננו לראות את מלכנו!

נקדה רביעית (ללמוד ברעוא דרעוין) - רק אותך בעצמך:

'כתית' תוצרת הגלות

אבא/אמא: למדנו שיש שני סוגי 'כתית למאור' - הראשון הוא כשגוזרים גזרות על עם ישראל ואז מתגלה בהם כוח המסירות הנפש. השני הוא 'כתית' גם כשטוב לעם ישראל ואפשר לקיים תורה ומצוות, אף אנו עדין נמצאים בגלות.

ובלשון הרבי:

"והענין הוא, דזה שישראל הם שבורים מזה שהם בגלות (גם כשיש להם הרחבה בגשמיות וברוחניות), הוא, כי רצונו האמתי של כל אחד מישראל הוא שיהיה גלוי אלקות, ועד שזה נוגע לעצם מציאותו, ולכן, זה שבזמן הגלות אין מאיר גלוי אלקות כמו שהיה בזמן הבית [ובפרט כשמתבונן בזה שאמרו רבותינו וכוונם לברכה: כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו הרי זה כאלו

ראש בני ישראל

אבא/אמא: אם כן, משה אחראי לא רק על העברת הצוויים מהשם לבני ישראל, אלא גם על הקשר והחבור בין בני ישראל להשם. בזכות המצוות שהוא מוסר להם, הם זוכים להתקרב להשם. מספיק זה אומר לנו הפסוק: **"ואתה תצוה את בני ישראל"** - אתה, משה, תקשר ותחבר את בני ישראל עם השם!

לכן משה רבנו נקרא **ראש בני ישראל**. כמו המוח שבראש בו שוכנת החיות מהנפש ומשם היא נמשכת לכל אברי הגוף כולו, כך משה רבנו הוא ה'ראש' בו שורה השכינה והוא דואג לחבר את כל עם ישראל - הנמשלים לאברי הגוף, שגם בהם תשרה השכינה.

ויקחו אליך

ילד/ילדה: מצד שני, לא רק משה משפיע שפע רוחני לעם ישראל, אלא גם אנחנו - עם ישראל, מוסיפים שפע במשה רבנו. גם זה כמו באותו משל עם הגוף - מצד אחד הראש שולח חיות לכל האברים, אך גם האברים מוסיפים לראש. לדגמה, אם הראש רוצה ללכת למקום מסוים הוא זקוק לרגלים שיקחו אותו לשם... וכך גם בנמשל, בזכות הקשר עם בני ישראל והדאגה לחבר אותם עם השם, משה רבנו זכה לשפע ולהשראה רוחנית גבוהה יותר.

זה גם הרמז בהמשך הפסוק: **"ואתה תצוה את בני ישראל"** - משה יחבר את עם ישראל עם השם, ובזכות זה **"ויקחו אליך שמן זית זך"** - בני ישראל יביאו ויסיפו 'שמן' ואור למשה רבנו.

נקדה שניה (ללמוד בשבת בבקר לפני התפלה) - הרועה הנאמן:

רועה האמונה

אבא/אמא: כדי להבין יותר טוב את התפקיד של משה רבנו, נתבונן בכינוי בו הוא נקרא בספר הזהר: **"רעיא מהימנא"**. הפרוש הפשוט הוא: משה הוא ה'רועה הנאמן' של עם ישראל ודואג לכל יהודי באשר הוא.

פרוש נוסף: משה הוא ה'רועה' של האמונה. מה זאת אומרת?

כמו רועה שדואג לצאן שלו למזון - בזכות המזון שנוכנס ומתעכל בגוף, הנפש מתחברת עם הגוף והצאן יכולות לחיות ולהתקיים. כך גם משה רבנו דואג שהאמונה של עם ישראל לא תשאיר 'תלויה' מלמעלה אלא תכנס בתוכם ותחיה אותם מבחינה רוחנית.

מאכל האמונה

ילד/ילדה: למה צריך להכניס את האמונה בתוכנו? יש מצב שבו האמונה לא נמצאת בפנים? התשובה מסתתרת במשפט מעניין של הגמרא: **"גנבא אפום מחתרתא, רחמנא קריא"** - גנב במחתרת קורא להשם שיעזר לו... לכאורה, אם הגנב מאמין בהשם איך הוא יכול לגנוב ועוד לבקש מהשם שהגנבה תצליח...? ואם הוא חלילה לא מאמין בהשם, מדוע הוא מתפלל שהשם יעזר לו?

התשובה היא: גם גנב מאמין בהשם. הכעיה היא שהאמונה נמצאת אי-שם למעלה, אבל היא לא נכנסה לתוך תוכו של האדם. כמו אכל שלא מצליח להתעכל במעים, כך היא האמונה אצל אותו אדם.

כמו שהרועה דואג לצאן שהאכל יתעכל במעיהו, כך התפקיד של משה רבנו - רועה האמונה - הוא לדאג שהאמונה תתעכל ותכנס לתוכו של היהודי, עד שהוא יבין שאי אפשר להאמין בהשם ולהמשיך להתנהג איך שבא לו, אלא האמונה מחיבת אותו להתנהג ביום-יום כפי רצון השם.

משה שבכל דור

אבא/אמא: ממשוף הרבי הרי"צ ומסביר שהפעלה הזו של משה רבנו, נמשכת בכל דור ודור. בכל דור יש את הצדיקים (נשיאי ישראל - נשמת משה שבכל דור) הדואגים לחבר את עם ישראל עם השם, על ידי שהם דואגים שהאמונה תכנס בהם בפנימיות. כיון שהמאמר נאמר בפורים - קטן תרפ"ז, הרבי הרי"צ הביא לכך דגמה ממרדכי היהודי:

גזרת המן היתה "להשמיד (היה לא תהיה) את כל היהודים". ממילא, אם חלילה יהודים היו ממירים את דתם, הגזרה לא היתה חלה עליהם. אך מרדכי היהודי שהיה בכחינת משה שבדורו - עורר את עם ישראל בתשובה, ובמשך כל השנה שהגזרה רחפה על ראשם הם קימו תורה ומצוות מתוך מסירות נפש.

אם האמונה לא חודרת לתוכו של האדם, אין סכוי שהוא יהיה מוכן למסור את נפשו עבורה. ממילא, אם עם ישראל היה מוכן למסירות נפש, סימן שמרדכי היהודי הצליח לעורר אצלם את נקדת היהדות, את כוח האמונה הפנימי שקיים אצל כל יהודי, ולגלות אותו בפעל.

כמו שמן זית

ילד/ילדה: לפי זה אנו מבינים גם את המשך הפסוק: **"ואתה תצוה את בני ישראל"** - משה יחבר את עם ישראל עם השם, ובזכות זה **"ויקחו אליך שמן זית זך"** - בני ישראל יביאו ויסיפו 'שמן' ואור למשה רבנו. **כתית למאור** - מתי מתגלה עקר החבור בין עם ישראל לקדוש ברוך הוא? דוקא בזמן של 'כתית' - כמו הזית שמוציא שמן דוקא אחרי שכותשים אותו, כך בזמן הגלות מתגלה המאור, כוח האמונה הפנימי ועצם הנשמה של יהודי, עד שהוא מוכן למסור על כך את הנפש. בזכות מיי בזכות משה רבנו וממשיכי דרכו בכל דור ודור.

נקדה שלישית (ללמוד בשבת בצהריים) - כתית למאור:

אז והיום

✂ _____ ✂

גליון 221 פרשת קרח

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

אבא/אמא: למדנו על כוח האמונה אותו מגלים נשיאי ישראל בכני דורם, עד למסירות נפש ממש. למדנו את הדגמה שהביא הרבי הרי"צ מתקופת גזרת המן, כיצד עמד מרדכי היהודי ועורר את בני ישראל לתשובה ולמסירות נפש.

דברים אלו אכן התאימו לרוח התקופה של שנת תרפ"ז, כשהרבי הרי"צ רכב החסידים שהו ברוסיה תחת השלטון הקומוניסטי שאסר על קיום תורה ומצוות, והרבי הרי"צ עורר את החסידים למסור את נפשם עבור הקמת ישיבות במחתרת, לדאג ליהודים בעירות השונות לשחיטה כשרה, ברית מילה, חפזות, מקואות וכן הלאה.

בחלקו השני של המאמר, מדבר הרבי על התקופה שלנו: כשברב המקומות יהודים יכולים לקיים תורה ומצוות בחפשיית וכלא הפרעה. מתי יותר קל **"למסור את הנפש"** על תורה ומצוות, אז או עכשיו?

קל כשקשה

ילד/ילדה: נכון, כיום יותר קל לקיים תורה ומצוות מאשר אז, בזמנים הקשים. מצד שני, דוקא כשקשה - קל יותר להתעורר במסירות נפש. כמו כשאדם מרגיש שהוא בסכנת חיים ואז מתגלים אצלו כוחות אדירים המסיעים לו להנצל, כך גם במוכן הרוחני, כשיהודי מרגיש שהנפש שלו, הרוחניות שלו בסכנה, מתגלה אצלו הכוח להלחם עבור שמירת התורה והמצוות והוא אפילו מוכן למסור את נפשו על כך.

וכפי שפרשנו את הפסוק **"כתית - למאור"**: כשם שהשמן יוצא מהזית דוקא על ידי הכתישה שלו, כך המאור - הנקדה היהודית, מתגלה בעם ישראל דוקא בזמנים הקשים. כפי שאפשר לראות במציאות, שכשקורה חלילה משהו לא טוב, כלם מתעוררים ומתאחדים בתפלות ובמעשים טובים.

החכמה היא, גם כשהכל טוב לכאורה, להמשיך ולקיים תורה ומצוות באותו כוח ובאותה התלהבות, כפי שהיה בעתים בהם נדרשנו למסירות נפש.

קימו וקבלו

אבא/אמא: נחזר שוב לתקופה של גזרת המן. במגלה כתוב **"קימו וקבלו היהודים עליהם"**. אומרת על כך הגמרא שהקיום של התורה אותה קבלו בני ישראל במתן תורה, היה דוקא בשעת גזרת המן.

זאת אומרת, שבמוכן מסים, הקיום של המצוות בזמן גזרת המן היה יותר גבוה מאשר בעת מתן תורה. איך זה יתכן? והרי במתן תורה בני ישראל היו במצב הרוחני הכי גבוה שיש להיות, ואילו בימי המן הם היו במצב לא טוב, הם השתחוו לצלם בזמן נבוכדנצר, נהנו מסעודתו של אותו רשע, אחשוורוש, וגם נגזרה עליהם גזרת שמד. אז איך אפשר לומר שיש משהו יותר טוב בזמן הזה מאשר בעת מתן תורה?

אמונה פנימית

ילד/ילדה: התשובה היא שבמתן תורה אמנם המצב היה משבח ביותר, אבל זה היה מצד הקדוש ברוך הוא. הוא הוציא את ישראל ממצרים, קרע להם את הים ונתן להם את התורה. איך אנחנו יכולים לדעת שהתורה באמת נחקקה בתוכם? אולי זה להבדיל כמו האמונה של אותו גנב, שמאמין אבל גונב כי האמונה לא חלחלה לתוכו? שעת המבחן הגיעה בזמן גזרת המן!

כאשר הוא גזר גזרה על היהודים, וכפי שלמדנו, הם יכלו חלילה להמיר את דתם ולהנצל, אבל מרדכי עורר אותם למסור את הנפש עבור יהדותם, והם קימו תורה ומצוות במשך שנה שלמה (מאז הפלת הפור בחדש ניסן ועד הבצוע של הגזרה שהיה אמור להיות בחדש אדר, ביום הפורים).